

περισσότερες από τις ακόλουθες ουσίες. Πρωτόπλαστη ουσία, κόλλα ή ζάχαρη, και πάχος, μαζί με μερικά όρυχά και με νερό. Μ' αυτά ζούμε. "Ο,τι κλεί είτε πρωτόπλαστη ουσία είτε κόλλα είτε πάχος είναι χρήσιμο ως θροφή. "Ο,τι όμως δεν κλεί τίποτα τέτοιο είναι άχρηστο ως θροφή, έξον γιατί έχει μέσα του όρυχά ή νερό.

Δέν είμαστε αναγκασμένοι να φάμε όλες αυτές τις θρεπτικές ουσίες. Μά πρωτόπλαστη ουσία δέν πρέπει να μᾶς λείψει. Ἄφτη μόνη ἔχει ζῶτο, ἀφτη μόνη μπορεί να ξανακάνει την ζωτικιά πρωτόπλαστη ουσία που θέλει το αίμα, και λοιπόν την ζωτικιά πρωτόπλαστη ουσία που θέλει το κορμί.

(ἀκολουθεῖ)

ΑΛΕΞΑΝΤΡΑ ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΥ

ΑΓΩΝΙΑ

"Ολη τῆ νύχτα τὸ σκυλί ἀλυχοῦσε.
Δὲ λείει κ' ἡ κουκουβάγια νὰ σωπάσει.
"Οξω ὁ βορρῆς μὲ λύσσα προσπαθοῦσε.
Τὶς πόρτες, τὰ παράθυρα νὰ σπάσει.

"Υπνος νὰ μὲ κολλήσει δὲν μποροῦσε.
—"Ὡ τί βαριά ἀγωνία πὸν μ' εἶχε πιάσει!—
"Ἡ καρδιά μου ἔτσι ἀταχτα χτυποῦσε.
Κ' ἔτσι γοργὰ πὸν πήγαυε νὰ σκάσει ..

Οἱ ὄρες περοῦν. "Ὡ νά! γλυκοχαράζει...
Σωπαίνουν ὄλα, καὶ στὰ γλέφαρά μου
"Ὁ ὕπνος τώρα πλάνος φτερουγίζει.

Μ' ἀπ' τὸ στυνὸ τοῖχι πὸν μᾶς χωρίζει.
Οἱ ἀνασσαμοὶ σου φτάνουνε στ' ἀδιά μ'ον.
Καὶ τὸ πρῶτο μαρτύριο ξαναρχίζει.

1906

ΠΕΓΚΟΣ ΟΡΕΙΝΟΣ

ΕΝΑΣ ΟΧΤΡΟΣ ΣΤΟ ΚΑΛΑΒΙ

Χιλιάδες σπίτια και χιλιάδες άνθρωπους έχει η χώρα και μήτε οι δεύτεροι μήτε τα πρώτα μιλούνε καθόλου. Τα πρώτα θανά μιλήσουν σάν γίνη σεισμός, οι δεύτεροι σάν σηκωθούν το πρωί απ' το στρώμα.

Και είναι νύχτα ακόμη.

Ήσυχια και ήρμητιά βασιλεύει στους δρόμους.

Κάπου κάπου κανένας γάτος πήδα από δωμα σὲ δωμα για να να διορθώση τις άνορθογραφίες που έκαμεν ο τεχνίτης των κεραμιδιών το άράδιασμα.

Χτύπος ακούεται: ξάφνη σ' ένα από τα σπίτια

δεχτή πλια αυτή. Η πεθερα τα ίδια. Πολεμά να την καταφέρη να την παρη να φύγουνε. Γυρίζει τότες και τῆς λέει: Θυμάστε ότα με διώξετε τί σας είπα; Είδετε πόσο είναι δικιος ο Θεός; Αίντε τώρα που φανερώθηκε ποιός φταίγει, αμέτε στο καλό, κι ο Θεός άς σας συχωρέση. Βγαίνουν εκείνοι και φεύγουνε σα ζεματισμένοι, άρραβωνιαζει κ' εκείνος, ο δικαστής, να πούμε τῆ γυναίκα του με τόν αδερφό, σηκώνουνται μαννα, γίός, κόρη και νύφη, μπαίνουνε στο καραβι, βαζουν άσπρα παννια, άρμενίζουνε με γέλια και με χαρές, πᾶνε στην πατρίδα τους. "Αμ βγήκαν ὄω, στέρνει ἡ βασίλισσα τα καλα χαμπάρια στο παλατι γίνεσαι ντουναμῆς.βαζουνε σημάτες, βαζουνε φανάρια, κατεβαίνει μεγαλο και πολύ ασκίρι, τῆς παίρνουν άπα στα χρυσα τ' άλόγατα, τους πᾶνε στο παλατι, κ' εκεί πλια έγινε σωστός γαμος. Ἄπα σ' εκείνη τῆ χαρά παντρεύουν και τόν γιό τους με τῆ γυναίκα του δικαστή ἢ τῆς κόρης των πλια να πούμε, κ' ἡ κόρη του εκείνη ἡ πολυπαθιασμένη, έμεινε ἡ κακότηχη και καθεσαι ακόμα με τῆ μαννη της και με τόν πατέρα της.

εκείνα, και ένα φως φανερώνεται. Είναι ο Πέτρος ο Πολλοδούλης) που σηκώθηκε για να πάη στ' άμπέλι.

Ἄλαφρὸς και γρήγορος σάν κάθε άνθρωπος που εχόρτασεν ὕπνο, νίβεται, ντύνεται, παίρνει τα σύνεργα που θά χρειαστούν στη δουλειά του και, πριν ξεκινήση, ζυπνᾶ τῆ γυναίκα του.

—Φροσύνη! Φροσύνη! Πούν' τὸ φαγι που θά πάρω μαζί μου;

—Τί θέλεις, Πέτρο; ερώτησε σιγανά και άργά ἡ Φροσύνη σάν άνθρωπος που κοιμάται χωρίς να μπορη να μιλήση, και μιλει χωρίς να μπορη να ζυπνήση, που κρατεί με τὸ ένα του χέρι τόν ὕπνο και με τὸ άλλο τὸ ζύπνο, που και τα δυο τα κάνει χωρίς κανένα από τα δυο να τὸ κάνει σωστό.

Ὁ Πέτρος άρχίνησε τώρα να κάνει συμβούλιο με ένα δεύτερο Πέτρο, τόν εαυτό του. Να την ζυπνήση ἢ να μὴ την ζυπνήση; Αὐτὸ ἦταν τώρα τὸ ζήτημα. Τὸ ὠραῖο εκείνο πρόσωπο που αναπαυότανε στο προσκέφαλο, τὰ μαλλιά εκείνα τὰ ξέπλεγα που εχόνοντο στο λαιμό και στο πρόσωπο και στο στήθος με την άταξία εκείνη που είναι πολλές φορές ωραιότερη από την τάξη, ο άργός και ἡσυχος εκείνος του ὕπνου αναασαμός, ἦτανε τόσο δικηγόροι τῆς κοιμισμένης που του φώναζανε μὴν την ζυπνήση. Ἄπο την ἄλλη ὅμως μεριά τὸ άμπέλι του φώναζε και ο ἠλιος του ἔλεγε δέν περιμένο.

Πριν τελειώση ἡ κρίση, εξύπνησεν ἡ Φροσύνη. Ἐτριψε με τα χέρια τα μάτια, έρριξε μιὰ ματιά στα παιδιά της, και έσηκώθη άπάνω.

"Έβαλε μέσα στο κλειδοπίνακ² τὸ φαγι που αποβραδὺς έμαγέρεψε για τόν άντρα της, και εκείνος έτοιμος τώρα έκατέθηκε στο κατώγι να έτοιμάση τὸ ζῶ του.

"Νοικιάζεται μιὰ κάμαρα" λέγει ο άνθρωπος επειδή έχει γλώσσα. «Νοικιάζεται μιὰ ράχη» θά ελεγε, και με δικιο, ο γάδαρος εαν είχε γλώσσα. Λίγο κριθάρι, λίγος σανός και δυο τρία ακόμη όρεχτικά χορταράκια είναι τὸ νοῖκι τῆς ράχης του υπομονετικὸ αὐτοῦ ζῶου.

"Ὁ Πέτρος εἶν' έτοιμος τώρα να ξεκινήση.

—Καλὸ βράδυ, γυναίκα μου.

—Ἄμε στο καλό, άντρα μου. Ἡ Παναγιά μκζί σου.

Τὼν πετάλων ο χτύπος ακούεται κάμποση ώρα και ἡ Φροσύνη προσέχει. Ἄγωνίζεται ακόμη ν' ακούση και με κόπο τὸ πιτυχάινει. Ἄλλα ως στο τέλος ο άνεμος δὲ φέρνει πια στα αυτιά της τόν κρότο. Τόν κρούει μέσα στα σπλάχνα του τώρα σάν τὸ φιλάργυρο ὅπου κρούει τὸ μάλαμμα στο σιδερένιο σεντούκι του.

Πριν ακόμη ο ἠλιος φανῆ στην κορφή του βουνου, ο Πέτρος εφάνηκε μέσ' τῆ μέση του κάμπου. Ἦταν εκεί τὸ άμπέλι του.

"Ἡ δουλειά άρχίνησε.

"Ἡ αξίνα αλύπητα μπήγεται μέσα στα στήθια τῆς μάννας γῆς και άλλαζει την ὄψη της. Ὁ ἠλιος του θροιστῆ χαρίζει ὀλίγη από τῆ λάμψη του στο θαματοργό τουτο σύνεργο και τὸ κάνει να φαίνεται από μακρὰ σα διαμάντι θεώρατο που θαμπώνει τὸ φῶς του ἀθρώπου στέλλοντας χίλιες και μύριες άχτῖνες.

"Ἦρθεν ἡ ὠρα να κάμη τὸ πράγμα του και αναπαύτηκε λίγο ο φοβερός δουλευτής. Τὸ μεσημέρι έπῆρεν ὀλίγες χαψίες και άρχίνησε πάλι τὸ δειλινὸ τῆ δουλειά του με τὸ σκοπὸ να μὴν την άφση παρὰ με τὸ τέλος τῆς μέρας.

1 Πολλοδούλης = που έχει πολλές δουλειές (Ἑλληνικά: πολυάσχολος).

2. Ἄλλου λέγεται: καστανά.

"Ἄξαφνα κρότος παράξενος φτάνει στ' αυτιά του και φοβεροῦ μάκρους φεῖδι παρουσιάζεται στα τρομασμένα τα μάτια του.

Ἡ στιγμή είναι φοβερή. Ὁ Πέτρος μήτε να φύγη μπόρει, μήτε να συνθηκολογήση με έναν τέτοιο ὄχτρο ὅπου έμπλεξε.

Χρωστέει να συλλογιστῆ, να αποφασίση, να ζυματωθῆ, να χτυπήση, και όλα αυτὰ εἶν' άναγκη να γίνουνε άψε σβύσε.

Προφτάνει κι' άρπάζει ένα στελειάρι άξίνας.

"Ὁ πόλεμος άρχινᾶ. Οἱ δυο ὄχτροι πικνόνται.

"Ὁ Πέτρος άρπάζει τὸ φεῖδι από τὸ λαιμό με τὸ ένα του χέρι και με τὸ ἄλλο του χώνει στο στόμα ὅσο μποροῦσε βαθειά τὸ στελειάρι. Τὸ θεριὸ δέν μπορει να δαγκάση, αλλά και ο Πέτρος σκληθώνει τα δυο του τα χέρια. Ἄλλον τρόπο δέν έχει να τὸ χτυπήση και τὸ θεριὸ, αν και έχει ακίνητο τὸ κεφάλι του, έχει ὅμως και ὄλη του τῆ ζωῆ. Τώρα σηκώνει τῆ φοβερή του ούρα και με ὄλη τῆ δύναμή του χτυπᾶ τόν ὄχτρο του.

"Ὁ Πέτρος βλέπει πὸς κιντυνεύει ἡ ζωῆ του και ἄλλο δέν τοῦμεινε παρὰ μόνο ἡ δυνατή του φωνή. Αὐτῆ είναι τώρα τὸ ὕστερνὸ του τὸ άρμα και ἡ ὕστερνῆ του ελπίδα.

—Ἄσωστε με, χριστιανοῖ! Βοήθεια!»

Κανείς δέν ακούει.

Τῆς ούρας τα χτυπήματα πέφτουν άπανωτᾶ.

—Ἄβοήθεια! Γλυτώστε με!» ὀλοένα φωνάζει ο άπελπισμένος ζωμάχος.³

Με τα πολλά, ένας γείτονας ακουσε κ' έτρεξε γλήγορα στοῦ πολέμου τόν κάμπο.

Τὸ μαχαίρι εδούλεψε τώρα και ο φοβερός δράκος έκομματιάστηκε.

"Ὁ Πέτρος μας έμεινε δίχως ὄχτρο.

Οἱ γειτόνοι έμαζευτήκανε τώρα για να ιδουνε κι' αυτοἱ τὸ συρνούμενο.

—Μωρὲ τί θεριά έχει ο κόσμος! ἔλεγεν ένας που ελησμόνησε τῆ ζωολογία του... στα βιβλιοπωλεῖα.

—Μὰ κ' εἰμεις τί θεριά εἴμαστε! Τὸ συγυρίσαμε ὅπως του έπρεπε, άποκρίθηκεν ἄλλος.

—Ναι, μὰ να δοῦμε τα ὕστερνά. Σὲ λίγο θα εχωμε δεύτερη βίζιτα. Ὁ κ' μᾶς χαιρετήση τὸ ταῖρι του.

—Τί θενά κάμωμε τώρα; Ἐβράδυνασε κ' είναι άναγκη να πᾶμε στα σπίτια μας, εἶπεν ένας ἄλλος.

"Ετοιμάστησαν ὄλοι τῶντι ὅπως μποροῦσε καθίνας.

Τόν Πέτρο τόν έκαθίσανε σ' ένα μουλάρι και σ' ἄλλο εφόρτωσαν ένα καλάθι μεγαλο με τὸ φεῖδιου τα κομμάτια.

"Ἐξεκινήσανε ὄλοι μαζί.

Πριν ὅμως εμπον στη χώρα, ακούστηκε ο λόγος πὸς ένας εσκότωσε ένα φεῖδι θώδεκα ὄργιές μακρῆ(1) και τόν φέρνον καβάλα.

"Ἄντρες, γυναῖκες, παιδιά, έμαζευτήκανε ὄλοι στο δρόμο που ξερανε πὸς θα περάση και τα παραθύρια εγένισαν από πρόσωπα κάθε λογῆς και κάθε ἡλικίας.

Τῶντι ἡ συντροφιά δέν ἄργησε να φανῆ.

Τυλιγμένος σὲ ρούχα πιλλά, μισοπεθαμένος από τόν άγωνα που τραβήξε και από τὸ φόβο πὸς από στιγμή ως στιγμή θενά ναιώση στις σάρκες δόντι φειδιου, επήγαυε μπρὸς ο φτωχὸς παλευτής τῆς ζωῆς. Δυὸ ἀθρώποι τόν εκρατούσανε για να μὴ πέση από τὸ ζῶ. Πίσω ερχότανε ο ὄχτρος του μέσ' στο καλάθι βαλμένος, και παραπίσω οῦρά άτέλειωτη από ἀθρώπους περιέρχους.

3. Ζωμάχος = εκείνος που δουλεύει τῆ γῆς. (παλ. Ἑλλην. = γεωργός).